

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
 By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
 (Po raznašalca v Cleveland in po pošti izven mesta):
 For One Year—(Za celo leto) \$7.00
 For Half Year—(Za pol leta) 4.00
 For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.50

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
 (Po pošti v Cleveland, Kanadi in Mehiki):
 For One Year—(Za celo leto) \$8.00
 For Half Year—(Za pol leta) 4.50
 For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
 For One Year—(Za celo leto) \$9.00
 For Half Year—(Za pol leta) 5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

NAGODETOVA ŠPIJONSKA SKUPINA—DANAŠNJA PETA KOLONA

Obsojena špijonska skupina je tedaj samo nadaljevala, kar je počenjala že prej. Niti veličastna osvobodilna borba, niti žrtve, niti širokogrudnost ljudske oblasti in njena prizanesljivost jih niso odvrnili od njihove zločinske poti. Vezala jih je njihova špijonska preteklost in jih silila v najbolj ogabne zločine.

V istem času, ko so jugoslovanski narodi razvili občudovanja vredno delavnost pri obnavljanju razrušene domovine, so špijoni nadaljevali s svojim delovanjem. Pričeli so se povezovati, razdelili so si delo in si postavili načelo: v vsaki ustanovi smejo navezati stike s samo enim svojim agentom. To jim je narekovala praksa njihove prejšnje špijonske delavnosti. Tako so zahtevali tudi njihovi gospodarji iz vohunskega centra 101 v Gradcu. Še večje konspirativnosti pa jih je učil Furlan, ki je z vso preciznostjo svoje prakse previdno odrezal podpis svojega pajdaša na špijonskem poročilu.

Čprav je bila stopnja sodelovanja pri vohunskih poslih posameznih obsojencev različna, vendar so jih družili isti naklepi. Vsa skupina je imela skupen cilj. Vsi so delali pri isti vohunski stvari, vsi so vedeli za skupno špijonsko delo, vsi so delali po direktivah, ki so jih prejeli na sestankih in vsi so končno skušali razbiti "kvarte" in vso Osvobodilno fronto.

Jalovi so bili izgovori nekaterih obtožencev, češ, da so jih povojne neustaljene razmere zavedle v njihove zločine. Čas, v katerem so vohuni razvili svojo delavnost, ni dopuščal nikakega dvoma in tehtanja več. Položaj v osvobojeni domovini je bil več kot jasan. Samo vohuni bi radi videli, da bi bile razmere nerazčiščene in da bi lahko ribarili v kalnem. Za jugoslovanske narode pa so razmere popolnoma jasne: Smo v času, ko dokončujemo obnovo domovine in ko vse svoje sile posvečamo delu v petletnem planu.

Zunanje politično pa so naše zahteve po Julijski Krajini in Slovenski Koroški bile dovolj jasne, da jih je čul in bil prisiljen upoštevati ves mednarodni svet. Le vohonom, ki so svoje elaborate o Trstu in Koroški pošiljali tujim silam, le njim niso mogle biti naše zahteve dovolj jasne. V istem času ko so naši politiki in diplomati branili naše zahteve pred mednarodno javnostjo, so ti vohuni po tujih časopisih klevečali Jugoslavijo, ji skušali jemati ugled in tud itako izpodbijati verodostojnosti tez naših politikov.

Vohunska skupina se ni zadovoljevala s pošiljanjem vohunskih poročil in inozemstvu, pripravljala je tudi teren za tujo intervencijo v Jugoslavijo. V ta namen so vodili in inozemstvu brezvestno sovražno propagando, sčevali so brez izbiranja sredstev na gospodarsko vojno in na vojaško intervencijo. V domovini pa so si nadeli nalogo pete kolone, podobne oni, ki je v času predaprilske Jugoslavije pripravljala teren za vdor hitlerjevskih roparjev v Jugoslavijo. Nagodetova vohunska skupina — peta kolona sedanega časa — je snovala slične zločinske naklepe. Organizirala in pripravljala je tla za vojaško okupacijo, tokrat drugih tujih intervencionistov.

Čprav Nagodetova petokolonska skupina ni mogla igrati odločilne vloge in kakor koli vplivati na razvoj naše federativne republike, vendar nikakor ne smemo podcenjevati njenega rušilnega, petokolonskega delovanja.

Številne resolucije, ki jih je slovensko ljudstvo poslalo med potekom razprave Vrhovnemu sodišču z zahtevom po najstrožji kazni, dokazujejo, da je ljudstvo najstrožje obsodilo zločinsko delavnost obtoženih vohunov. Obenem pa je pokazalo tudi svojo pripravljenost, da še budneje čuva vse pridobitve narodnoosvobodilne borbe in da onemogoči delovanje vsem tistim, ki ovirajo ali skušajo uničevati napore delovnega ljudstva pri obnovi domovine. V izpolnjevanju vsakdanjih dolžnosti, pri odkupu žita, pri delovnih naporih in industriji, v odnosu do naših OF odbojcev — povsod tam, kjer se bje bitka za dosledno izvajanje petletnega plana, se bodo odkrivali podobni protiljudski elementi.

Sleherni poizkus škoditi naši delovni skupnosti in državi bo izpodlel ravno ob budnosti našega ljudstva.

UREDNIKOVA POŠTA

Podružnica SANSa št. 48 vas vabi na plesno prireditev

Cleveland, O. — V nedeljo dne 5. oktobra bo priredila podružnica SANSa št. 48 veliko plesno veselico v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Za ples bo igrala Johnny Zalokar godba in sicer tako za stare kot za mlade. No, prav za prav mi ta bolj stari se ne bomo preveč silili v ples. To prepuštimo naši mladini. Če pa pride na vrsto kakšen prav lušten valček ali pa polka to pa že.

Ne bo zelo pusto za nas. Držali se bomo pri jaslih, pri hladnem pivu in pri železni vodi in pa kuharjah. Pri vsemu temu pa bomo še malo pokramljali, se pomenili o starih časih, spominih in tudi o novih zmešanih časih in ljudeh.

Vsi ta mladi pa naj plešejo po svoji mili volji, saj sami vemo, da mladost je samo enkrat in da ne pride več nazaj.

Torej podpisani vabim naše občinstvo in vse članstvo podružnice št. 48 SANSa, obenem pa tudi članstvo podružnic št. 39 in 106, kakor vse prijatelje in prijateljice, da nas posetite. Drugič pa bomo mi prišli k vam. Potrebna nam je skupna pomoč, moramo se medsebojno podpirati.

Pa ne pozabite poslati Vaše sinove in hčere, ki se bodo prav gotovo dobro počutili na naši plesni veselici.

Torej na svidenje v nedeljo 5. oktobra v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

A. Jankovič.

NA BRANIKU DELAVSKIH PRAVIC

Politika in gospodarstvo sta nerazdružno povezani. Sindikat deluje na gospodarskem področju. Zato se mora v obrambi delavskih pravic baviti tudi s politikom. Kajti ne gre zgolj za nekaj ničvrednih lir pri mezdih, marveč za mnogo zahtev, ki zadevajo neposredno tudi vso socialno strukturo in ves vladni sistem.

Na mednarodnem torišču se je ta čas zvrstil niz reakcionarnih manevrov, ki so plod stare fašistične miselnosti in ki naj ustvarijo nov fašizem v obrambo kapitalizma, resno zaškrbljenega, ker je strašna gospodarska kriza pred vrati in z njo nujna prebuditev vseh ljudstev. Narodom vsega sveta so se po drugem svetovnem spopadu odprle oči, razmislili so težki jarem izkoriščanja in sedaj si zavestno prizadevajo, da bi ustvarili novo družbo, ki jim bo zagotovila trajen mir in jih pobratila, ne pa tirala v novo vojno, ki bi spričo vojnih sredstev, ki je znanost z njimi opremila oborožene sile, pomenila konec civilizacije in vsega človeštva.

Danes mislimo na Grčijo, kjer se je vgnezdila najhujša reakcija, kjer so se razvlele nove krvave borbe, kjer v znamenju tako imenovane zapadne demokracije aretirajo komuniste, kakor da bi bili navadni zločinci, kjer streljajo ljudi, ki se nečesto udnjiti omajaneju imperialističnemu kapitalizmu.

Mislimo na Mehiko, kjer izdajajo prav take zatiralne ukrepe, pa na Kitajsko, ki jo nenehno pretresa vojna. Mislimo na dollarsko politiko in njen težavni lov za tržišči, na osvajalno civilizacijo Washingtona in Londona, na upore in nasilje, na junaško borbo Vietnamu, ki v Indokini teži po isti svobodi kakor špansko ljudstvo na Pirenejskem polotoku.

Vojna je vllila novo zavest vsem tem narodom, ki trpijo sedaj spričo protiljudske in protidemokratske politike, katere nosilec je predvsem bela gospoda iz Bele hiše. Komunisti izven zakona, komunisti v ječo! Tako so gesla vseh onih, ki jih je strah pred bodočnostjo, ki z jasnimi in nedvomljivimi znamenji ter po sili zgodovinskega razvoja narodov vsega sveta zaznamenuje imperializem za zadnjo življensko fazo monopolnega kapitalizma.

Spopad dveh svetov, sveta ljudi, ki si hočejo vladati sami, v najvišjem interesu organizirane družbe, to se pravi vse človeške skupnosti, in sveta zasužnjevalcev se razvema ta čas po vsej zemlji, se osredotočuje prav na stikališčih resnične demokracije in antidemokracije: v Grčiji in Španiji, na Kitajskem in v Indoneziji, v Indokini in v Trstu, kjer že dve leti drezajo v njegov mirni razvoj. Prav zadnje dni je bil tu dosežen višek, ko je bilo izvršenih nekaj aretacij, ki so bile v na-

sprotju s slehernim pravom in so le znova razkrinkale naklep, da se spravijo s poti najdoslednejši poborniki pravičnih idealov in obudi v novi obliki fašizem, ki je sovražen interesom ljudstva in prijatelj imperializma.

Zakaj so v Trstu aretirali preiskušene antifašiste? Ker je treba ob prihodu guvernerja, na pragu dejanske ustanovitve "Svobodnega" ozemlja, ob slovesu tujih bajonetov in tuje vojaške oblasti spet pripraviti do sapa reakcijo in novi fašizem, ki bo utegnil dvigniti glavo enako kakor grški le; če bo podprt in zaščiten. In v Trstu je treba zapustiti močno reakcijo in enako močan fašizem, da bodo dobili bolj ali manj zavestni agenti anglo-ameriškega kapitalizma odgovarjajoče naslednike, ko bo ljudstvo volilo svoje zastopnike v bodoči zbornici.

Prav v tem je vprašanje: Ali bo Trst v rokah svojega ljudstva, vladan in urejen od svojih ljudi in bo to pomenilo padec imperialistične protiljudske trdnjave ali pa bodo po željah te gospode podedovali oblast valpi svetovnega imperializma in tedaj bo to še slabše kakor v Italiji in Franciji in celo lahko tudi še slabše kakor v Grčiji, v Indoneziji in drugod.

Hočemo gospodarsko in politično neodvisnost. Zato imamo kot sindikalna in razredna organizacija jasno nalogo, boriti se od vsega začetka za resnično demokratično vlado.

Hočemo mir in bratstvo, delo in socialno pravico. Zato se moramo od kraja upreti z vsemi našimi silami sleherni grožnji, vsakemu ukrepu, ki bi nam skušal naše pravice odreči.

Hočemo, da postane Trst most, ki bo vezal vzhodne in zapadne narode. In zato moramo zavzeti jasno in natančno določeno stališče. Hočemo resnično demokracijo in zato pravimo zasedbeni oblasti:

Vrnite svobodo našim tovarišem, ki ječe v tržaških zaporih, ali pa so bili zaradi politične prevadnosti premeščeni v goriške! Vrnite svobodo, ker si jo bomo drugače priborili, če bo poteptana, kakor smo si jo znali priboriti v preteklih, a v nas še vedno živih dnehi!

Enotni sindikati se spregovorili jasno. Kot organizacija delavcev bomo vedno jasno in nedvomno na strani delavskih pravic, pa naj bodo sindikalne, gospodarske ali pa tudi čisto politične.

Ivan Bukovec-Vojmir, "Delavski enotnosti"—Trst

NEMSKA DEKLETA IMAJO 3.000 ZENINOV

FRANKFURT, 25. septembra —Več kot 3.000 ameriških vojakov je vprašalo za dovoljenje, da lahko poročijo svoje nemške izvoljenke. Prepoved za poroko je bila ukinjena pretekega decembra.

KOLIKO JE URA?

(Povesti o času)

M. I. LJIN

Zgodba Marka in Julija

Pred dobrimi dva tisoč leti so ljudje lahko izhajali brez ure. V jutru "budi vojaka rog, meščana pa petelin," so pravili takrat, podnevi pa se da čas doznati po soncu. Vendar so tudi takrat že včasih imeli uro za neobhodno reč; ni bila samo za razkošje.

Brez ure niso mogli biti, na primer, sodniki. Da ne bi zavlačevali sodnega postopka, so dohnali vsakomur, ki je hotel govoriti, primeren čas. Za to pa je morala biti ura.

Grški in rimski sodniki so imeli preproste ure. Bila je to posoda z odprtino na dnu, iz katere se je izlivala voda približno v četrt ure. Vodni uri se reče po grško "klepsidra." Zato so, če so hoteli reči, da se je čegav govor vlekel celo uro, pravili: "Njegov govor je trajal štiri klepsidre."

Govornika, ki je govoril na zborovanju celih pet, ur zapored, so prekinili z vprašanjem:

"Če moreš brez odhida toliko časa govoriti, koliko klepsidre bi pa mogel potem molčati?"

Govornik ni vedel, kaj bi odgovoril, in je ob splošnem smehu dokazal, da zna tudi molčati.

V Rimu so sodili nekoč človeka, ki je bil zakrivil umor. Imeli so ga za Marka. Samo eno pričanje je imel, prijatelja Julija, ki ga bi bil mogel rešiti. Sojenje je šlo h koncu, a Julija ni bilo od nikoder.

"Kaj je neki z njim?" si je mislil Mark. "Menda ga sploh ne bo?"

Po takrat veljavnem zakonu so imeli tožilec, toženi in sodnik enako časa za svojo besedo. Vsak je mogel govoriti po dve klepsidri, to je pol ure.

Najprej je izpregovoril tožilec. Trdil je, da so vsi dokazi proti Marku. Za umor mora dobiti smrtno kazeno. Tožilec je kmalu končal, in sodnik je vprašal Marka, kaj more povedati za obrambo.

Marku je bilo težko govoriti. Groza mu je hromila jezik, ko je videl, kako je padala voda iz klepsidra, kapljo za kapljo. Z vsako kapljo se je manjšala nada na rešitev. Julija pa ni bilo.

Ena klepsidra je že prišla h koncu, načela se je druga. Tu pa se je zgodil čudež. Kaplje so začele padati bolj polagoma, mnogo bolj počasi kakor prej.

Mark je zopet pričel upati. Namenoma je zatezal povest, govoril je o svojih sorodnikih, ki so bili vsi pošteni ljudje, o svojem očetu, dedu in babici. Začel je že tudi pripovedovati o sestrici svoje babice, ko se je tožilec nagnil k uri z vzklikom:

"Kdo pa je vrgel v uro kamenček? Aha, zato govori zločinec sedaj ne samo dve klepsidri, temveč že najmanj štiri."

Mark je pobledele. Tisti trenutek pa je množica zavalovila in skozi špalir je prišel Julij.

Mark je bil oprošten.

A kdo je vrgel kamenček v klepsidro? O tem knjiga, iz katere sem vzela to zgodbo, ne govori. Se vam li ne zdi, da je to storil sodnik, ki mu je bilo žal ubogega Marka?

Aleksandrijski urarji

V tistih časih, o katerih govorimo, namreč pred dobrimi dva tisoč leti, je radi izdelovanja vodnih ur posebno slovelo mesto Aleksandrija v Egiptu.

Bogato je bilo to trgovsko mesto. Pravili so, da se dobi v Aleksandriji vse, razen snega. Tu so se menda pojavile prve urarske delavnice na svetu. Izdelovanje ur, s katerim so se prej pečali redki učenjaki-iznajditelji, je prešlo v roke obrtnikom, urarjev. Takrat so takemu

rokodelcu pravili automatarios-klepsidrarios. Besedi, ki nista kar tako, sta pomenili: mojster za samodelne vodne ure—avtomatske klepsidre.

Kako avtomatske, ali po domače—samodelne klepsidre? Saj klepsidre, s katerimi smo se že seznanili, vendar še dolgo niso same delovale. Dovolj je bilo z njimi delati in skrbti.

Dvesto let, predno so se v Aleksandriji pojavile prve delavnice urarskih obrtnikov, je živel tam iznajditelj, ki se mu je posrečilo izmisliti novo, prav ostroumno zgrajeno vodno uro.

Pravili so mu Ktezibij. Bil je sin brivca, a očetov poklic mu ni prijal; namesto da bi bril alexandrijske meščane, se je vneto zanimal za znanosti, zlasti pa za mehaniko.

Najbolj se je pečal s stroji, ki jih je poganjala voda. Pare in elektrike takrat še niso umeli izkoriščati, edini mehanični sili sta bila voda in veter. Padanje vode je sililo mlinska koleca, da so se vrtela, sapa pa je obračala perotnice mlinov na veter. In glej Ktezibiju je šnila misel: Se li ne bi dala napraviti vodna ura, ki bi delovala sama, torej avtomatska ura?

Ura, ki jo je sestavil Ktezibij, je bila vsekakor bolj ostroumno napravljena, kakor je danes naša. Pa tudi njegova naloga je bila težja. Moral je napraviti uro, ki se sama navija in ki kaže pravi čas pozimi in poleti. Ne smemo pozabiti, da se je dolgot ure takrat vsak dan menjavala. Ktezibij je moral s tem računati.

Ura, ki jo je postavil Ktezibij v svetišču Arsinoe, je narisana na sliki. Sestavljena je pa tako: Na stebru so označene z rimskimi in arabskimi številkami ure. Rimske številke pomenijo nočne ure, arabske pa dnevne. Zabavno kazalo, ne? Ni okroglo, kakor naše, temveč ravno je.

Namesto kazalca je bila palčica, ki jo je držal v rokah majhen krilat deček, stoječ na cevki. Cevka se je vzdigovala iz ure sama in je polagoma dvigala dečka od spodaj do samega vrha stebra. Z dečkom vred pa se je vzdigovala iz ure sama in je polagoma dvigala dečka od spodaj do samega vrha stebra. Z dečkom vred pa se je dvigal tudi kazalec—njegova palčica—in ta je kazala čas. Seveda se razume, da se je deček dvigal od spodaj do gori ravno štirindvajset ur. Potem pa je hitro padel nazvzdol in se nato znova začel dvigati.

A to še ni vse. Ure so tiste čase bile v raznih dobah leta različne dolgosti. Zato je bilo na stebru 12 kazal, za vsak mesec posebej. Steber se je sam od sebe počasi obračal okoli osi in po rival pod dečkovo palico ravno tisto kazalo, ki ga je bilo treba.

Vidite, ura je bila resnično hudo pametno napravljena. Ne bo vam pa težko spoznati se v nje ustroj, če boste pazljivo prečitali, kar vam sedaj povem, in če ne pozabite na sliko, na kateri je narisana Ktezibijeva ura.

Na nasprotni strani stebra je stal kipec drugega krilatega dečka, ki se je ves čas z milimi solzami jokal, ker mu je menda bilo žal izgubljenega časa.

Voda je prihajala vanj po cevki iz vodovoda, iztekala pa je s solzami iz oči. Solze so mu po kapljicah padale k nogam, od tod pa so teklo po posebni cevki v ozko škatljico, položeno kakor nalašč pod onim dečkom. V tej škatljici je bila pluta, na njej pa pritrjena ista cevka, na kateri je stal deček s palčico.

Kakor se je voda v škatljici napirala, tako se je pluta dvigala, z njo pa seveda tudi deček s palico. Ko se je deček dvignil do vrha in se je konec palčice ustavljal ob številki XII, se je voda

iz škatle naglo izlila po kolensati, v obliki črke L napravljeni cevki, pluta je padla k dnu, z njo pa tudi deček. Začenjal se je nov dan, in deček je zopet nastopal svojo pot.

Znova je prihajala voda po cevi iz vodovoda in zopet se je izlivala iz kolensate cevke.

Sedaj je treba samo še preiskati, kako je bilo napravljeno to, da se je steber sam obračal okoli osi.

Iz kolensate cevke se je voda izlivala na mlinsko kolesce, ki se je sukalo, in ki je sililo drugo, na isto os nasajeno malo, zobčasto kolesce, ali po domače vreteno, da se je tudi obračalo. Vreteno je s svojimi zobci grabilo zobce drugega kolesca, da se je moralo še ono vrteti. To kolesce pa je s svoje strani obračalo zopet drugo vreteno, a to drugo vreteno je sukalo še eno zobčasto kolesce. Tako je mlinsko kolesce s pomočjo četverice zobčastih kolesc ali vreten sukalo os, na katero je bil pritrjen steber.

Vsakih štiriindvajset ur se je voda izlivala iz kolensate cevi, in je malo obrnila mlinsko kolesce, in od tega se je zasukal tudi steber. Za leto dni se popolnoma zasuknilo, no—potem pa se je vse začelo nanovo.

Vidite, to je bila večna ura; in samo vodovod je bilo treba, da je šla. Taka klepsidra je po pravici bila avtomatska.

Po Ktezibiju so delali še bolj umetne in zamotane ure. Ohranila se je slika, na kateri je narisana vodna ura, ki se na zunaj skoro nič ne razlikuje od naše; ima okroglo kazalo, gibljiv kazalec in celo utež. Samo da ta utež ni bila težka, kakor pri naši uri, temveč bila je lahka, iz lesa. Plaval je kakor v mali karunjci, iz katere je vedno tekla voda curkoma. Kakor se je voda nivala, tako je padala tudi pluta in gibala mehanizem.

(Dalje v četrtek)

PROFESOR PRAVI, DA EISENHOWER NE ZNA VODITI UNIVERZO

GREELEY, Colo., 25. septembra—Bivši predsednik coloradske državne univerze, dr. George Willard Frasier je danes izjavil, da general Eisenhower ima toliko pojma glede upravljanja z univerzo kot ga ima on glede upravljanja armade v bojnem spopadu.

Svojo izjavo je dr. Frasier podal ob priliki jesenske skupščine študentov, ko je napadel vojaške osebe, ki so nastavljevale na glavne mirnodobske položaje.

"Izgleda, da se Zedinjene države pripravljajo na vojno," je rekel dr. Frasier in pristavil, da je naša edina rešitev v prosveti.

"Prvič v zgodovini ima naša dežela, več vojakov, kot pa učiteljev. Takšne razmere dajo slutiti, da se deželo vodi v odprti vojni spopad."

OGENJ UNICIL POMOL NA HUDSON RIVER

NEW YORK, 29. septembra.—V pristanišču Grace Steamship Lines na Hudson River je izbruhnil požar, ki je povzročil veliko materijalno škodo. Pomol, ki je cenjen na \$5.000.000, je bil popolnoma uničen.

RUSI BAJE OHRABLJAJO TIHOTAPLENJE JUDOV

LONDON, 28. septembra.—Včerajšnji "London Mail" poroča, da je neka uradna angleška preiskava ugotovila, da sovetjske oblasti namenoma ohrabljujejo Jude, da se iz vzhodne Evrope preselijo v Palestino.

V FRANCIJI SO PONAREJALI AMERISKE BANKOVCE

PARIZ, 29. sept.—Francoska policija je s pomočjo ameriške tajne službe zajela tovarno, v kateri se je izdelovalo ameriške dolarje. Policija je zaplenila ponarejene bankovce v vrednosti \$234.000.000.

Razprava pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani proti vohunski skupini: Nagode, Snoj, Furlan

tudi Snoju pojasnila na vprašanja

Tožilec: "Dobro. Kaj pa je bilo naprej? Komu ste naročili, da naj napiše odgovore na ta vprašanja?"

Furlan: "Posvetoval sem se s Sircem, kaj bi se dalo narediti."

Tožilec: "Ali ste morda koga imenovali?"

Furlan: "Morda sem imenoval kakega kolego."

Tožilec: "Katerega kolego ste imenovali?"

Furlan: "Morda sem imenoval Štampiharja."

Tožilec: "Kaj ste rekli, ko ste imenovali Štampiharja? Sirc je izjavil, da ste rekli, da Štampiharju ne boste povedali, za koga so ta vprašanja, ker sicer Štampihar verjetno ne bi hotel napisati odgovora."

Furlan: "Morda, da sem."

Tožilec: "Se ne spominjate? Ste še komu dali ta vprašanja?"

Furlan: "Ne vem."

Tožilec: "Ali vam Snoj ni nikdar govoril, da bo dal še komu ta vprašanja?"

Furlan: "Ne vem, kaj sva midva s Snejem govorila."

Tožilec: "Ali se spominjate, da vam je Snoj izrečno povedal, komu bo ta vprašanja dal, in da ste vi dali na to svoj pristanek?"

Furlan: "Se ne morem spomniti."

Tožilec: "Dobro. Kakšna so bila vaša navodila, da ste vprašanja dali Hočevarjevi?"

Furlan: "Rekel sem, naj napiše svoje vtise."

Tožilec: "Ali je ona takoj vedela, kakšna vsebina naj bo? Ali bi Hočevarjeva napisala tako poročilo, če bi vedela, da ste vi, Furlan, pošteni slovenski človek?"

Furlan: "Jaz nisem vedel, kaj bo ona napisala."

Tožilec: "Če bi ona smatrala, da je Furlan pošteni Slovenec, ali bi mogla dati tako poročilo? Komu izmed poštenih ljudi bi Hočevarjeva lahko dala tako poročilo, komu, naštejte mi, komu izmed Slovencev?"

Furlan: "Jaz sem videl to poročilo, ko mi ga je dala."

Tožilec: "Kaj ste Hočevarjevi naročili takrat, ko ste ji dali pisati poročilo? Ali ste ji rekli, da ga lahko nese pokazat na kvart?"

Furlan: "Ni govora."

Tožilec: "Nasprotno, kaj ste ji rekli?"

Furlan: "Rekel sem, naj obdrži to zase."

Tožilec: "Ali ste se strinjali z njenim odgovorom, odnosno poročilom?"

Furlan: "Ne morem reči."

Tožilec: "Torej niste namerali dati takšnega naprejš?"

Furlan: "Ne."

Furlan je popravljal Poročilo Hočevarjeve

Furlan je bil mnenja, da bi bilo treba poročilo še dokončno izdelati. V ta namen sta s Ljubljano Sircem pripisala poročilo Hočevarjeve svoje lastne pripombe.

Tožilec: "Kaj mislite, kakšne so te pripombe? Ali so lažje kakor poročilo samo?"

Furlan: "Se ne spominjam."

Tožilec: "Kaj je hušji izraz: zverinski—ali krut?"

Furlan: "Zverinski."

Tožilec: "Hušji izraz je zverinstvo, vi ste Hitlerju prečrtali zverinski in ste mu dali izraz: krut. Pravite, da ste znanstvenik, sklicujete se v svojih zaslišanjih, da niste imeli opravka z dnevnim politiko, nego da ste šli v znanost. Ali je to gradivo, ki je podlaga za znanstveno razpravo?"

Furlan: "Saj tega nisem dal naprej."

Tožilec: "Zakaj ne?"

Furlan: "Ker ne ustreza."

Tožilec: "Ne zato, ker ne

ustreza, nego ker je predstavnik ameriškega Rdečega križa v Jugoslaviji prej odšel v Ameriko in ste bili vi prej aretirani."

Pomožni tožilec: "Po kom ste potem mislili to poslati v inozemstvo? Ali sta s Sircem govorila o tem?"

Furlan: "Da, Sirc je rekel, da bo govoril s članom predstavništva tuje države."

Tožilec: "Zakaj?"

Furlan: "Če bi lahko on to poslal."

Belgardistična literatura v Furlanovem domu

Tožilec: "Vi imate ogromno literature."

Furlan: "Ne vem, če se lahko trdi."

Tožilec: "Imate ogromno literature, imate tudi zbirko belgardistične literature. Zakaj imate zbirko te belgardistične literature?"

Furlan: "Leta 1945, takoj ko sem prišel v Ljubljano, sem šel v knjigarno pri škofiji in tam vse to pobral."

Tožilec: "V koliko izvodih so vam to dali?"

Furlan: "Vse, kar sem navedel."

Tožilec: "Zakaj imate 'Ukraina joka' v dveh izvodih (navajata imena še drugih knjig) ... 'Črne bukve' v dveh izvodih, 'Kri mučencev' v dveh izvodih, 'Slovenski domobranec' v 12 izvodih ...?"

Furlan: "To meni ni znano, kako je prav za prav to."

Furlanovo udejstvovanje med vojno

Tožilec: "Preidimo na čas, ki je precej za nami—na leto 1941. Kdaj in kako ste šli iz Jugoslavije?"

Furlan: "Šel sem marca 1941 pred napadom na Jugoslavijo."

Tožilec: "Zakaj ste šli pred napadom na Jugoslavijo?"

Furlan: "Pričakoval sem kapitulacije Jugoslavije, zato sem odšel."

Tožilec: "S čigavo pomočjo ste odšli iz Jugoslavije?"

Furlan: "S pomočjo nekega mojega angleškega prijatelja, Lorensona."

Furlan je izpovedal, da so odšli v inozemstvo tudi njegova žena in dva otroka, ne more se pa spominjati, kdaj je dobil za to potovanje tisoč dolarjev.

Tožilec: "Poglejte, kako je bilo v inozemstvu. Kaj je to 'Primorski komite'? Ali veste za to ime? Kdo je bil član 'Primorskega komiteja'?"

Furlan: "To so bili dr. (Ivan) Čok, ki je bil predsednik, profesor Rudolf in potem so tudi mene izvolili."

Tožilec: "Ali poznate dr. Čoka? Kdo je to?"

Furlan: "Bil je odvetnik v Trstu, potem se je preselil v Beograd."

Tožilec: "Kje je danes?"

Furlan: "V Trstu, kolikor vem."

Tožilec: "Zakaj pa ni v Jugoslaviji?"

Furlan: "Tega ne vem."

Tožilec: "Ali veste, da je Čok agent tuje obveščevalne službe?"

Furlan: "Tega ne vem."

Tožilec: "Kdo je profesor Rudolf?"

Furlan: "Bil je profesor na trgovski akademiji."

Tožilec: "Kakšna je bila njegova funkcija med vojno?"

Furlan: "Jaz zelo malo vem o tem, ker mene ni bilo tam. Oni so delali v Jeruzalemu in Kairu."

Tožilec: "Kaj je delal v Kairu?"

Furlan: "Izdajal je časopis." (V Kairu je izhajala "Bazovica." Op. SANSa.)

Tožilec: "On je bil v Kairu tuji službi, bil je agent obveščevalne službe, vi to dobro veste."

Furlan: "Jaz tega ne vem."

Tožilec: "Dobro, vi ste bili v Ameriki, profesor Rudolf pa je bil v Afriki. Ali ste mu kdaj pisali pismo, ali ste kdaj pošiljal radiogram, telegram?"

Furlan: "Jaz sem mu poslal enkrat telegram."

Tožilec: "In če vam pokaže tuje (angleške) obveščevalne službe profesorju Rudolfu, pravi Furlan, da je v njih samo prosil, naj mu pošlje gradivo, ki ga bo poslal v propagadne svrhe."

Tožilec: "Jaz vam bom dobesedno navedel: 'Ali bi hoteli z menoj vzpostaviti stalno obveščevalno službo?' Ali ste pisali Rudolfu?"

Obtoženi Furlan priznava, da je pisava njegova, zanika pa, da bi to pisal.

Tožilec: "Ali poznate Mikšičevo? Kdo je to?"

Furlan: "To je žena nekega Poljaka."

Tožilec: "Ali veste, v kakšni službi je?"

Furlan: "Sklepal sem, kakor da bi bila v tuji službi."

Tožilec: "Ne sklepali Ona je bila že davno razkrinkana, vi ste to vedeli in ste se za afero zelo zanimali."

Furlan: "Jaz ničesar ne vem o tem."

Tožilec: "Komu ste podtaknili Mikšičevo?"

Obtoženi Furlan molči, na ponovno vprašanje pa odgovori, da jo je podtaknil dr. Marušiču (ministru Titove vlade).

Tožilec: "Komu pa še prej?"

Furlan: "Ne vem."

Tožilec: "Dr. Kreku?"

Furlan: "Saj je bila pri dr. Kreku uradnica." (Očividno je, da so bili tajni angleški agenti nastavljeni kot uslužbenci v raznih uradih jugoslovanske vlade. Op. SANS-a.)

Tožilec: "Ali poznate Miss Ruth?"

Furlan: "Ne vem, katera? (Furlan skuša zatajiti to Miss Ruth, češ, da se tega ne spominja.)"

Tožilec: "Vam bom prvi del jaz povedal: V Beogradu je, ali veste sedaj?"

Furlan: "Nič ne vem za to."

Tožilec: "Se ne veste? Miss Ruth, uradnica tujega konzulata v Beogradu."

Furlan: "Ne."

Tožilec: "Ni dolgo tega, bilo je meseca maja 1946, ko je bila v Ljubljani pri vas. Ali se spomnite?"

Furlan sprva molči, nato pa pravi: "Da." (Takrat je bila pri dr. Furlanu v Ljubljani še neka druga tuja državljanka.)

Tožilec: "Poglejte, obtoženi Furlan, kako smo potrpežljivi! Kaj pa, če bi vam povedal, kaj ste tema dvema Angležinjama govorili?"

Furlan: "Ne vem, za katere gre ... Včasih je prišel k meni konzul in je tudi koga s seboj pripeljal."

Srednje evropska kombinacija

Tožilec: "Vam bom jaz povedal. Vi ste tej Miss Ruth, ki se je izredno dobro spominjate, za katero točno veste, kje sta se sestala, za katero dobro veste, kje sta se sprehajala—govorili,

Trgovine naprodaj

PRODA ALI SOLASTNISTVO

Se nudi osebi z prodajno izkušnjo livarskih izdelkov, v aluminjski livarni — PR 2164, po 6. uri pokličite EN 9915

da je v Sloveniji močno gibanje za ustvarjanje katoliške unije z Avstrijo."

Furlan: "O tem ni govora."

Tožilec: "Vi ste utemeljili na ta način, da ste povedali, da se ima velik del Slovencev za Avstrijce."

Furlan: "O tem ni govora. Če kdo pride k meni ..."

Tožilec: "Saj je to vaš koncept: srednjeevropska kombinacija. Poglejte sem, ali je to vaša pisava? Če imate še kaj spomina, boste lahko povedali, da je to pisava Borisa Furlana. Samo to je pogledajte. Ali je to vaša pisava?"

Obtoženi Furlan gleda nekaj časa pokazani dokument, nato pa pravi: "Tako je!"

Tožilec: "Ali ste napisali vi to?"

Furlan: "Da!"

Tožilec: "Srednjeevropska kombinacija (združitev Slovenije s Primorjem, Avstrije in drugih delov katoliške Nemčije v katoliško državo. Op. SANSa), ni samo vaša ideja, ampak je bila ideja vse vaše skupine, ideja Nagodetove skupine. Kombinacija o Evropi med štirimi morji. Kako bi mogel kdo samo mistiti, da bi si Miss Ruth kaj takega izmislila. Ali se spominjate knjige, ki jo je o Jugoslaviji napisal neki Jones, ki je bil precej časa v Jugoslaviji? On dobro pozna naše razmere. Ali se spominjate?"

Furlan: "Jaz knjige nisem videl, ker jo je takrat šele pisal."

Tožilec pokaže Furlanu dotično knjigo: "Tole je tista knjižica. In major Jones je javno napisal, kdo je prepredil, da v tej knjigi nista dva odstavka, v katerih je opisal življenje in delo poveljnika Tita. Major Jones trdi, da je to napravil Furlan."

Furlan: "To je izključeno. On kaj takega ne more trditi."

Tožilec: "Vi ste špijon."

Furlan: "Nikoli."

(Dalje prihodnjito)

Društveni koledar

- OKTOBRA**
3. oktobra, petek. — Veterans Blaškovič Post 5275 — Ples v avditoriju SND.
4. oktobra, sobota. — Svobodomiselnice Slovenke št. 2 SDZ. Ples v avditoriju SND.
5. oktobra, nedelja. — Croatia Fraternal Day — Prireditev v avditoriju SND.
5. oktobra, nedelja. — Prireditev podr. št. 48 SANSa v SDD na Waterloo Rd.
5. oktobra, nedelja. — Igra in ples krožka št. 3 Prog. Slovenk v Slov. društ. domu na Recher Ave.
10. oktobra, petek. — Sharpey Club — Ples v avditoriju SND.
11. oktobra, sobota. — Ples dr. Slovenske Sokolice šte. 442 SNPJ v Slov. nar. domu, na St. Clair Ave.

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini praktikalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je

DR. J. V. ZUPNIK
6131 ST. CLAIR AVE.
vogal E. 62nd St. vhod samo na E. 62 St.
Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.
Tel.: EN 5013

FARME NAPRODAJ

Virna farma, 30 akrov peščene zemlje na Rt. 20, zap., 16 milj izven Clevelanda.
7 sob, plinski vrelci, \$27,000. Se razdeli.
43 akrov, Rt. 20, Cuyahoga Co., 7-sobna hiša, 2 hleva, \$19,000.
25 akrov sadnega drevja, 6 vinograde, 4 akre gozda, majhna hiša, 600 čevljev sprej. Se lahko razdeli. Se vidi po dogovoru.
T. R. ATEN, 27195 Lorain Rd.—Westlake 174 ali 1441J

ZA ZANESLJIVO ZAVAROVALNINO

proti OGNJU—NEVIHTAM—AVTO POŠKODBAM.
ITD., pokličite

JOHN ROZANCE
15216 LUCKNOW AVENUE
KENmore 3662
PRODAJALEC ZEMLJIŠČ IN ZAVAROVALNINE

12. oktobra, nedelja. — Young Clevelanders Club — Ples v avditoriju SND.

12. oktobra, nedelja—Ples družstva Združene Slovenke šte. 23 SDZ v SDD na Waterloo Road

17. oktobra, petek. — Independent Veterans Club — Ples v avditoriju SND.

18. oktobra, sobota. — Clevelandski Slovenci ša. 14 — Ples v avditoriju SND.

19. oktobra, nedelja — Plesna veselica društva Washington ZSZ v SDD na Waterloo Rd.

24. oktobra, petek. — Community Welfare Club — Ples v avditoriju SND.

25. oktobra, sobota. — Carniola Tent No 1288 T. M — Ples v avditoriju SND.

26. oktobra, nedelja. — Dram. zbor "Ivan Cankar" — Prireditev v avditoriju SND.

26. oktobra, nedelja — Plesna veselica društva Betsy Ross ABZ v SDD na Waterloo Rd.

26. oktobra, nedelja — Koncert pev. zbora "Planina" v Slov. nar. domu na 5050 Stanley Ave., Maple Heights, O.

Dr. "Carniola Hive"

št. 493 T. M.

Uradnice društva "CARNIOLA HIVE" št. 493 T. M. za leto 1947 so sledeče:

Predsednica Josephine Stwan; podpredsednica Christine Glavan; bivša predsednica Mary Bolta, duhovna voditeljica Mary Tekaucic; zapisničarica in bolnišnica tajnica Julia Brezovar; finančna tajnica Pauline Debec, 1110 E. 72 St., EN. 8254; vratarica Pauline Zigman; spremljevalka Mary Mahne; stražnica Mary Petschauer; nadzornice: Frances Tavčar, Jean Paik in Ursula Unetič.

Seje se vršijo vsako prvo sredo v mesecu v SND.

Asesment mora biti plačan do zadnjega dne v mesecu. Pobira se na seji in vsakega 25. v mesecu.

Bolne članice se naj javijo pri Mrs. Julia Brezovar, 1173 E. 60 St., EN 4758.

200 AVTOV NA IZBERO

OD LETA 1947 DO 1937
Največji prodajalec avtov v Ohio.

OHIO AUTO SALES
4307 EUCLID AVE.

Prodajte vaš avto

HENRY OLRICH
MI PLACAMO
"NAJ"VIŠJE CENE

Prinesite vaš lastninski izkaz!

HENRY OLRICH MOTORS, Inc.
6504 EUCLID AVE.—EX 4787

Kupci novih avtov

1946 IN 1947 AVTI
Glejte! Glejte!
ČITAJTE TO!

Sledeče avte prodajamo v našo zgubo in vaš dobiček, da si napravimo prostor za popolnoma novo zalogo. Vabimo prodajalce in javnost. Te avte se bo prodalo po \$50 do \$75 nad našo aktualno ceno v petek in soboto. Vse morajo iti! Ne zahteva se zamenjav. Takojšnja dostava. Ne kličite—pridite osebno.

1946 Buick super sedan
1946 Dodge custom sedan (2)
1946 Chevrolet club coupe
1947 Plymouth 2-door
1947 Mercury sedan
1946 Chevrolet 2-door (2)
1947 Chevrolet club coupe
1939 Plymouth coupe

Mi vemo, da ne morete primerjati ceno na teh avtih. Izberite si vašo lastno trdiko za financiranje. Zelo majhno število milj na prevoznini. Večina imajo radio aparate in grelce.

Thiel Motor Sales
7939 BROADWAY
ODPRTO DO 8. ZV.

31. oktobra, petek. — Athletic League of SNPJ — Ples v avditoriju SND.

NOVEMBRA

1. novembra, sobota. — Jugoslavav Camp št. 293 WOW. — Ples v avditoriju SND.

2. novembra, nedelja. — Glasbena Matica. — Jesenski koncert v avditoriju SND.

Zemljišča

7425 ELTON
od Lorain-W. 73 St.; lep dom, spalnica in kopalnica spodaj; 2 spalnice zgoraj; nova kuhinja in nov plinski fornez. Weather-Seal okna, garaža. Vse to za \$7300.
Boulton — LA 5024

SHAW AVE.

blizu W. Clifton Blvd. Za 2 družini; 5-5 sob, podstrešje, klet in vse v dobrem stanju. Garaža \$13,600.
A. SPERLING — Realtor
9713 DENISON — WO 7200

Farma naprodaj

8½ akrov. Vključivši bungalow s 6 sobami; 3 spalnice, ognjišče; vinograd, sadovnjak; popolna oprema. Idealno za kokušjere. Od državne glavne ceste, 1½ ure od Square. Prodaja se za gotovino ali pa zamenja za mestno posestvo. Pokličite lastnika
EX 6923

Huron okraj

Majhna farma; 8½ akrov; zelo rodovitna zemlja, fina hiša s 6 sobami, ognjišče, elektrika, klet, hlev, kokošnjak in druga zunanja poslopja. Lepo sadje. Cena za hitro prodajo. \$5,800. Nahaja se okrog 7½ milj vzhodno od Norwalka. Če se hoče, se lahko kupi tudi živino in brodce.

9½ akrov farma s kokušjerejo; velik kokošnjak, broder in druga zunanja poslopja; dobra hiša s 5 sobami, prenovljena, s garažo poleg; izvrstna zaloga vode, elektrika. Lepa okolica. 6 milj zapadno od Norwalka. Cena za prodajo. \$6,800.

H. C. BARRE — Realtor
OVER 33 EAST MAIN ST., NORWALK, OHIO — TEL.: 1086

Avti naprodaj

Frank Marzlikar
16131 ST. CLAIR AVE.

JOHN ZULICH INSURANCE AGENCY
18115 Neff Rd., IV 4221

Se priporočamo rojakom za naklonjenost za vsakovrstno zavarovalnino.

Se mora prodati

Traktor—model H; 14" plug na gumijastih kolesih; double disc; stroj za koruzo in žito in stroj za košenje. Cena \$2,500 za vse skupaj.

SWIFT MOTORS, Inc.
6606 Euclid Ave.

Posluga

ROTOTILLERS
Novi in rabljeni; demonstratorji; popolni tillage; 1 operacija. Delni in popravila.

MERKLE MOTORS
17601 LORAIN AVE. OR 7100

ODDAJTE VAŠE NAROČILO SEDAJ! CEV IN DIMNIK ŠČIŠČEN PO "VACUUMU" \$4 do \$6

National Heating Co.
Postrežba širom mesta
FA 6516

PRENOVIMO—POPRAVIMO FORNEZE
Novi fornezi na premog, olje, plin, goriko vodo ali paro. Resetting \$15—čiščenje \$5; premenjamo stare na olje. Thermostat.

Chester Heating Co.
1193 Addison Rd.—EN 0487
Govorimo slovensko

Razno

LASTNIK
proda 3 hiše; 2 na eni loti, vsaka po 6 sob s fornezom; klet in pralni čebri; na 1256 in 1258 E. 59 St. Cena \$8,600. Hiša na 1275 E. 59 St. ima 12 sob; 6-6, 2 forneza, 2 kopalnici in pralni čebri. Cena \$7,600. Zglasite se pri lastniku na 1275 E. 59 St.

V NAJEM SE ODDA

hišo za eno družino; 6 sob popolnoma opremljene. Se lahko takoj vselite. Podnevi pokličite MA 2980, po 8. zvečer pa EX 6372.

Parkway Hardware Store

11836 Lorain Ave.
Pri nas si lahko nabavite vsakovrstno železrno in potrebščine za dom po nižjih cenah kot drugje. Odprto od 8. zj. do 9. zv.
KOPECKY BROTHERS, lastniki

STAREJSI MOŠKI

želi dobiti v najem stanovanje s 2 ali 3 sobami. Naslov se naj pusti v uradu tega lista.

3 ODRASLE OSEBE

želijo dobiti v najem stanovanje s 4 ali 5 sobami.
POKLIČITE
EX 3439

HIŠA NAPRODAJ

8 sob hiša s 5 sobami in straniščem spodaj; zgoraj 3 sobe in kopalnica. Zada je cottage z 2 sobami. Garaža za 2 avta. Lota 85x150. Nahaja se blizu slovenske cerkve v Euclidu in transportacije. IV 0957

Izvršimo vsakovrstna popravila na usnjenih jopičih vsakega izdelka

LONDON GARMENT CO.
1220 West 6th St.

STANOVANJE IŠČE
dvojica brez otrok; snažna. Oba delata. Poštena plačnika. V Collinwoodu ali Euclidu. Kdor ima ali bo imel v kratkem 3-4 ali 5 sob naj pokličite
IV 5702

Moški in ženske! OBISČITE

OHIO STATE BEVERAGE STORE
6119 St. Clair Ave.
kjer imamo nad 80 vrst fine pive in vina ter mehke pijače. Cene so zmerne.
Odprto od 9. zj. do 8. zv.
Beatrice Shafiran, last.

VAŠI ČEVLJI

BODO ZGLEDALI KOT NOVI, ako jih oddate v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar

16131 ST. CLAIR AVE.

JOHN ZULICH INSURANCE AGENCY
18115 Neff Rd., IV 4221

Se priporočamo rojakom za naklonjenost za vsakovrstno zavarovalnino.

Se mora prodati

Traktor—model H; 14" plug na gumijastih kolesih; double disc; stroj za koruzo in žito in stroj za košenje. Cena \$2,500 za vse skupaj.

SWIFT MOTORS, Inc.
6606 Euclid Ave.

Posluga

ROTOTILLERS
Novi in rabljeni; demonstratorji; popolni tillage; 1 operacija. Delni in popravila.

MERKLE MOTORS
17601 LORAIN AVE. OR 7100

ODDAJTE VAŠE NAROČILO SEDAJ! CEV IN DIMNIK ŠČIŠČEN PO "VACUUMU" \$4 do \$6

National Heating Co.
Postrežba širom mesta
FA 6516

PRENOVIMO—POPRAVIMO FORNEZE
Novi fornezi na premog, olje, plin, goriko vodo ali paro. Resetting \$15—čiščenje \$5; premenjamo stare na olje. Thermostat.

Chester Heating Co.
1193 Addison Rd.—EN 0487
Govorimo slovensko

A. AVDEJENKO

LJUBIM

Poslovenil: D. RAVLJEN

(Nadaljevanje)

— V katerem zakonu za zaščito dela je zapisano, da je treba lokomotivo čistiti v takem mrazu, ko niti gavran ne more trepniti s perutnicami? Človek niti dihati ne more, stroj pa naj se kar blešči . . .

Borisov in jaz sva prevzela Ribin delež.

Slab človek, z eno besedo — Riba! Pa še kakšna riba. — krap!

Pripravila sva petrolej, krpe in predvino je se lotila dela.

Oprala sva kolesa. V mrazu se je petrolej spremenjal v ledeno brozgo, izjedal kožo, zgoščeval se v grudice, ki se lahko drobijo in se povesijo v krpah. Prsti nama drevenijo. Ču-pnje padajo iz rok, petroljnika pozvanja ob tleh. Zdajci pohitiva Boris in jaz kakor zgovorjena na lokomotivo in tiščiva roke v samo peč. Prijetno naju objema toplota, para se vrtinči kakor megla in naju napaja z opojno dremavico.

Konice Borisovljevih prstov so docela pobledele, petrolejke kapljice se jih ne drže več in Borisov si mane prste, jih drgne in pri tem čvrsto stiska zobe. Njegova usta so, rekli bi, kakor zašita. Le zdaj pa zdaj nabira obrvi in me naglo pogleda. Tedaj vidim njegove okrogle zenice in umazane podplutbe na licih.

Smehljam se in pogumim Borisova. Pri tem se sam po malem tresem in se mi zdi, da mi med zobmi škriplje in žvižga hladan, predirljiv veter. Menda mi bo zdaj zdaj zdrsnil z usten predlog, da bi se šla z Borisovim ogret, pa vendar nočem prvi spregovoriti. Opazim, da bi tudi Borisov rad nasvetoval, da bi se pogrela na lokomotivi, vendar čaka, da bi jaz spregovoril. In tako kar naprej ličiva lokomotivo.

Molčala sva, dokler se ni poslednji del lokomotive bleščal kakor vranja perut. Nato sva stopila na tla, da bi šla. Vendar sva še želela pogledati, kako sva pomladila lokomotivo. Obideva jo, ne moreva se je nagledati in se venomer nasmiha-va.

. . . Na prsih moje lokomotive se sveti kakor jarko sonce odlikovanje, na katerem so v medenino vrezane besede:

"Lokomotiva tekmuje s plavžarji. Niti minute zadržka!"

Službujoči na postaji, kretničarji, zavirači in premikači ogledujejo lokomotivo kakor da jo vidijo prvič; dolgo in očita-joče se mude s pogledom na madežih, majhnih kakor zrno, najsi ti madeži niso prava umazanja, marveč samo njena posledica. Toda niti teh nama ne odpuštuje.

Priključimo tri vagona s koriti za grodelj. Treba jih bo postaviti pod plavže, da se vanje zlije taljeno železo. V socialistični pogodbi je določba, po kateri sem dolžan postaviti vagona v treh minutah.

Speljal sem. Za menoj so krenili tudi kretničarji, zavirači in premikači. Radi bi opazovali moje delo pa se delajo, kakor da gredo po svojih opravkih. Na ološčenem boku lokomotive se blešči številka dvajset. Čez ograjo ploščadi plavžarne se sklanjajo mojstri, plavžarji, rudarji. Med njimi vidim plavžarja Kramarenka. Snel je polsteno čepico, gladi njene neposlušne kraje in gleda, ne da bi trenil, na moje ustne, na kolesa lokomotive in na mojo roko, ki počiva na vzvodu za paro.

Ne boj se, Kramarenko, ne bom zatajil! Koliko noči sem že premišljeval in računal, kako spravim vagona pod razbeljeno reko! In zdaj peljem po znani poti. Z očmi merim razdaljo do prvega žleba, po katerem poteče grodelj. Tu je treba postaviti vagon. Obračam ravnalo nakratko, ne izpustim zavore iz rok in neprestano pazim, kako se vlak premika. Čim je zavirač dal znamenje, naj ustavim, že sem izpustil paro in potegnili zavoro — in lokomotiva je obstala kakor ukopana.

V dveh minutah so bili podstavljeni vagoni za petdeset ton grodlja, medtem ko so prej potrebovali za tak opravke po deset do petnajst minut.

Nihče mi ne privoščiti niti besedice pohvale. Toda mene ne bodo preslepili. Opazil sem, kako se dvignili glave in mi s tem izkazali priznanje. In njih nasmeš je tako miren in ljubez-niv.

Pričakoval sem, da bo napetost popustila, da se bo razburjenje poleglo, toda oboje se je samo še stopnjevalo.

Ko so me spet priklenili k vagonom, polnim grodlja, sem že dal moč svoji lokomotivi — paro in vodo: zrak — in premog: hrano. Stala je pred vagoni. Čutil sem, kako trepeče. Bilo je kakor da sodoživlja — mo-jo vznemirjenost.

Isti mah kakor vlakovodja sem tudi jaz dal znak s piskom in sem odprl paro: vlak je zdiral.

Lej tam svetlobno znamenje! Vožnja je trajala tri minute. Prej so zapravljali po deset mi-nut, nakar so kdaj pa kdaj stali po pol ure pred vodom. Ne-mara bo tako tudi danes? S strahom gledam, kakršne bar-ve je svetlobno znamenje. Je rdeče? Da, kakor rana. Zname-nje, naj ustavim. Zapreka.

Zaman me bo po sedmih mi-nutah pričakovalo desetero in desetero delavcev na drugem koncu tovarne, da bi izlili gro-delj, ki ga je plavilo tisočero ljudi. Razblinjen grodelj bom pripeljal, žerjav bo razlil korita kalupe in pokvaril neskončne verike strojev, surovo železo pa bo gosto in lepljivo.

Lokomotivo zaupam Borisovu, sam pa stečem na postajo. Nadomestni premikač, pijan od brezdelja, je bil stavlil z drug-im premikačem, da bo na en sam vdih pokadil vso cigareto in da bo isti čas pokašljal z zadnjico. Dnevni na postaji se

Uncle Sam Says

Happy Labor Day, mom and pop! Another Savings Bond for the time when dad retires. Well, friend, you can do what he is doing—bringing home a part of the fruit of his labor in the form of U. S. Savings Bonds. Do something now while your earnings and productivity are high to get the home you'd like to own, comfort in your old age or a college diploma for your Johnny or Mary. Join the Payroll Savings Plan where you work or the Bond-A-Month Plan where you bank.

U. S. Treasury Department

je zabaval ob tem in je pozabil na vlak.

Planil sem nad dnevnega in ga hotel lopniti po povešenem gobcu, vendar sem se premagal. Ne utegnem sestavljati zapisnika. Obrnem signal in stečem na lokomotivo.

Čez pet minut smo bili v li-varni. Vožnja je trajala osem minut, brez odbitka treh minut zamude.

Livarji so izlivali belo in gibko surovo železo pa so pozabili na številko moje lokomotive, kakor da o njej še niso čuli in niso ničesar brali v listih, čeprav je bila že kakih desetkrat omenjena.

A moja napetost raste zdržema. Mojo lokomotivo poznajo tudi pomožni delavci in mojster in inženir. Z menoj se podzdravlja načelnik plavžarstva, inženir, in me sprašuje, kako napreduje delo. Pogovarjam se z njimi kakor s sebi enakimi in se ne čudim svoji držnosti.

K moji lokomotivi pristopi delavska posada, ki iztovarja iz vagonov žlindro, odpadke iz plavžev, in me prosi pomoči, da bi pospešila delo in da plavži ne bi počivali. Ta posada mi zaupa. Previdno zapeljem do vagonov z žlindro, skočim, preizkusim toploto žlindre in pregledam, če ni še kaj surovega železa vmes. Posadi pomagam pripeti vagona z vrvojo k lokomotivi.

Vse je nared. Toda jaz še ne verjamem ne sebi ne posadi, zato še enkrat vse skupaj preizkusim.

— Gotovo . . . Poženi! — vpi-jo delavci.

Tisti trenutek bi moral loko-motivo trzniti nazaj, da bi se vagona korita prevrnila. Od-prem ravnalo, napnem vrv in iz-sipam iz vagonov žlindro v tan-kem curku, da se ne bi vsa na-mah razlila. Kakor ognjeniška lava pada žlindra hrupno po pobočju, pokrije ves bližnji sne-g z modrikastim pepelom in ožar-ja noč z rdečim sijem. Vagoni stoje čisti, pobeljeni z apnom kakor s sladkorjem, pripravlje-ni za prevoz k plavžem.

S tem je izpolnjena poslednja točka socialistične pogodbe. To-da napetost ne popušča.

Dela za moške

Auto Body & Fender man

VISOKA PLAČA OD URE ZA IZURJENEGA DELAVCA
Stalno delo.
FRANKEL CHEVROLET
1258 E. 105th St.,
pri Superior Ave.

KEMIČNI DELAVCI

Stalno delo — dobra plača
Početniški načrt, skupinska hospitalizacija.
GENERAL CHEMICAL CO.
OB VZNOŽJU WARNER RD.
HRIBA

Punch Press operatorji

PODNEVI IN PONOČI
52½ ur tedensko.
Visoka plača od ure in komada.
Modern Tool & Die Co.
5389 W. 130 ST.
CL 6410

Moški in ženske!

Zasluzite, ko se učite na ta način: Vi si služite mesečno plačo, ko se učite dela, ki vas kvalificira za boljše službe; dobite vso vzdržavo. Naše delo s programom učenja za psihiatrične pomočnike, plača dividende. Vprašajte za Miss Blevins,
Cleveland State Hospital

Greš mimo lokomotive številka štiri in vidim ob njej klečati strojevodjo in kurjača. Snažita lokomotivo, ropočeta s ključi in pomlajata stroj.

Pristopim k njima pomagam napraviti lokomotivo takšno, kakršna je moja.

(Dalje prihodnjic)

Dela za moške

BODY-FENDER POPRAVLJALCI
(5)
Plača od ure, nadurno delo, počitnice, zavarovalnina. Idealne razmere, stalno.
SCHAEFER BODY
5009 Superior

Predelavec avtinskih transmisij

Plača od ure. Zglasite se osebn.
TRIO-AUTO PARTS REBUILDERS, Inc.
9100 St. Clair Ave.

MOŠKI

23-28 let stari za "COMPOSITION" & "FINISHING" DEPT.
Plača od ure.
UARCO INC.
13300 COIT RD. — GL 7220

LAHKO TOVARNISKO DELO

ASSEMBLERS
DRILL PRESS
OPERATORJI
1. in 2. šif. — Plača od ure.
BRYANT HEATER CO.
17825 ST. CLAIR AVE.

MI POTREBUJEMO

PUNCH PRESS
OPERATORJE
TEŽAKE
ROČNE NAKLADALCE
in MLADE MOŠKE ZA
PRODUKCIJSKO DELO
Visoka plača na uro.

Murray Ohio Mfg. Co.

1115 EAST 152nd ST.

Shear operatorji

IZURJENI
Si morajo sami vzpostaviti delo. Dobra plača od ure in komada.
GEOMETRIC STAMPING CO.
1111 E. 200 St.

Moški za popravila na avtinskih ogrodjih

Izvrstna plača in dobre delovne razmere.
Zglasite se takoj.
Bennett-Yurick Buick Inc.
10228 Lorain Ave.

AVTNI MEHANIKI

IZURJENI NA FORD AVTNI
Izvrstne delovne razmere; najvišja plača v mestu, bonus. Vprašajte za R. E. Gray.
Birkett L. Williams Co.
4601 Euclid Ave.

Ali ste naročnik "Enakopravnost"? Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"

Dela za moške

Squeezer molderji

Dobra plača od komada.
TIFFIN FOUNDRY INC.
TIFFIN, OHIO

MOŠKI

ZA DELO V SKLADIŠČU
Prednost ima moški z znanjem lekarniškega dela. 5 dni tedensko. Plača od ure.
GRAY'S DRUG INC.
2400 Superior Ave.

SERVICE POSLOVODJA

dobi službo pri prodajalcu Fordov; izvrstna prilika za pravo osebo s primerno izkušnjo. Najvišja plača in bonus za dobrega delavca.
RUDY FICK, INC.
5310 St. Clair Ave.—HE 1103.

BEEF BONERS (2)

IZURJENI—STALNO DELO
Dobra plača od ure.
Vprašajte za Mr. Hansen
EARL C. GIBBS, Inc.
3378 W. 65 St.

Grinders—Trimmers & Polishers

NA ALUMINIJASTIH KOSIH
Dobra plača od ure.
MOHAWK FOUNDRIES INC.
4758 Warner Rd.

KOVAČ

popolnoma izurjen dela pri vozovih in lokomotivah. Plača od ure. 6 dni tedensko. — MR. BELL.
ERIE R. R.
3030 E. 55th ST. — MI 6998

STAREJŠI MOŠKI

za delo na jardu in za voziti; 2 opremljeni sobi na razpolago. Tedenska plača. Pokličite
CHAGRIN FALLS 8254

PLUMBERJI

PRVOVRSTNI POPRAVLJALCI
PLAČA OD URE
Pokličite
HE 7943

BUS BOYS

Dobra plača in napitnina; dobre delovne razmere; damo uniforme.
HICKORY GRILL
929 Chester Ave.

Delavec za skladišče s pohištvom

Mora biti pripraven z orodjem za sestavo pohištva; stalno. Tedenska plača. Zglasite se pri M. A. Krichman.
KURTZ FURNITURE CO.
310 Prospect Ave.

MLADI MOŠKI

Na razpolago imamo nekaj služb v našem skladišču, za delavce pri izpolnjevanju naročil, sprejemanju in odpremljenju; izkušnja ni potrebna. Plača od ure. Zglasite se pri Mr. Mann.
PENNSYLVANIA RUBBER & SUPPLY
2819 Prospect Ave.

KURJAC

licenciran za delo skozi celo leto. Plača od ure.
Dobre delovne razmere.
LAKE SHORE HOTEL
LA 1700

OSKRBNIK

za splošna dela skozi celo leto. Plača od ure.
Dobre delovne razmere.
LAKE SHORE HOTEL
LA 1700

Punch Press operatorji

Prvovrstni; plača od ure poleg plače od komada. Podnevni in nočni šif.
Boehm Pressed Steel Co.
Walworth pri West 63rd St.

Floor Molderja

IZURJENA ZA LIVARNO V BLIŽINI AKRONA
DOBRA PLAČA OD URE.
Newton Brass Foundry
61 E. STATE ST.
BARBERTON, OHIO

Dela za ženske

STROJEPISKA - BILLER

Plača od ure. Prilika za napredovanje za sposobno dekle.

ROADWAY EXPRESS

703 Eagle Ave., PR 3416

DVOJICA

dobi dobro službo, da bi prevzela popolno oskrbo doma in tu živela. V lepem kraju blizu transportacije. Pokličite
CH 4034

Operatorice šivalnih strojev

Izurjene ali neizurjene.
Plača od ure.
CLEVELAND TUCKING AND PLEATING CO.
2530 Superior Ave.

Tipkarica-Dictaphone

5½ dni tedensko.
PLAČA OD URE
Pokličite
HE 0440

Registrirane bolničarke

Plača \$175 mesečno in vzdržava.
Community Hospital
FREMONT, OHIO

POŠTNO DEKLE

18-21; graduantinja high šole. Na zapadni strani.
Tedenska plača; 5 dni tedensko.
GLIDDEN CO.
11001 Madison Ave.—WO 8300

GOSPODINJA

Starejša ženska za popolno oskrbo doma; mora imeti rada otroke. Starši so zaposleni. Mora tu živeti, ima lastno sobo. Blizu busa.
RE 3301

TIPKARICA

izurjena; in za splošno pisarniško delo. 5½ dni tedensko. Tedenska plača.
L. WINOGRAD
CH 6590

ŽENSKA

dobi delo za dva dni v tednu; da bi prala in snažila. Samo 3 odrasle osebe v družini. Plača \$8 na dan. POKLIČITE MRS. BENICH
TV 0551

Ročne šivilje

Izurjene finishers in za všivanje okrog rokavov na moški obleki. Izvrstna prilika za dober zaslužek, razne podpore za bolniži, nezgode in zavarovalnina ter hospitalizacija. Plačani prazniki in počitnice.
The Joseph & Feiss Co.
2149 W. 53 STREET.
med Clark in Lorain

Dela za moške

GRILL MEN

Dobra plača, dobre delovne razmere. Nov prostor se je pravkar otvorilo.
Roy Rial Coffee Shop
8204 CARNEGIE AVE.

UPSETTER ROLLER OPERATORJI

Plača od ure in komada.
Mid-West Forge Co.
17301 ST. CLAIR AVE.

MILLING MACHINE OPERATORJI

Morajo si sami vzpostaviti delo; podnevno in nočno delo. Plača od ure.
ACCURATE MACHINE TOOL, Inc.
2015 E. 65th St.

BODY - PAINT DELAVEC

Izurjen pri popravilih in barvanju avtov. Plača na podlagi provizije; dobre delovne razmere.
STEUDEL MOTORS INC.
8620 Lorain Ave.

TEŽAKI

Stalno delo. Dobra plača od ure.
DARLING & CO.
3750 Valley Rd.

Rubber Press operatorji

Podnevni in nočni šif.
Stalno delo — Plača od ure
Izkušnja ni potrebna
HE 6175

TUMBLING ROOM MAN

Izurjen za "ball rolling and burnishing." Plača od ure. 40 ur.
THE LANGENAU MFG. CO.
8403 Franklin

Dela za ženske

Power Machine operatorice

Izurjene—Plača od komada.

Broadway Dress Mfg. Co.

5284 BROADWAY

FANCY PACKERS

Plača od ure. Zglasite se pri
Fanny Farmer Candy Shop
1923 EAST 19th ST.

KASIRKA

za prodajalno s sadjem; tedenska plača; stalno delo. Dobre delovne razmere.
7616 St. Clair Ave.
HE 0810

STREŽAJKE

Dobra plača in napitnina.
Nov prostor pravkar otvorjen.
Roy Rial Coffee Shop
8204 CARNEGIE AVE.

ŽENSKA NAD 30 LET

ki ima rada otroke, dobi dobro službo. Lahka gospodinjska dela in oskrba otrok v zamenju za stanovanje, hrano in nekaj plače. Ima prosti čas.
AT 5643

TIPKARICA

ZA NASLOVLJENJE
Mora biti natančna.
5 dni tedensko.
THE HAUSER-KING CO.
701 Caxton Bldg.

OPERATORICE ŠIVALNIH STROJEV

Plača od ure in komada.
Prijetne delovne razmere.
Početnice s plačo; bolniška zavarovalnina.
"Godba tekom dela."
KAREN SUE TOGS
1426 W. 3rd St. (soba 516)

Ženske za popraviljanje

IZURJENE DELA NA SUKNJAH.
SUITS IN OBLEKAH
Stalno delo — Tedenska plača
QUINN-MAAHS
1421 EUCLID AVE.

PUNCH PRESS OPERATORICE

Lahko štempljanje, stalno delo, morajo biti pri volji delati ponoči; ni umazano delo, nobenega dviganja; downtown, 5½ dni tedensko. Plača od ure.
REID PRODUCTS
1071 Power Ave.,
blizu E. 12—Superior

ASSEMBLERS

18-35; lahko delo, nobenega dviganja in ne umazano; vas izučimo. Podnevni in nočni šif; morate biti urne s prsti; downtown; plača od ure.
REID PRODUCTS
1071 Power Ave.,
blizu E. 12—Superior

Knjigovodkinja

Accounts Receivable oddelek
Stanovalka na vzhodni strani imo prednost.
5 dni tedensko—plača.
MR. MILLER

THE BROOKS OIL CO.